

מתיקות התורה

שיחת הרה"ג זלמן ברוך מלמד לפרשת נח

צוהר תעשה לתיבה – להאיר את מילות התפילה ♦ לגשת לתפילה מתוך חיבור לכל הבריאה ♦ יסודות אמונה והשקפה בהקדמת 'שב שמעתא' ♦ תכלית העולם הזה ♦ אחריות האדם לתיקון העולם ♦ מדרש תנחומא על מעלת התורה שבעל פה ♦ מסירות נפש על לימוד התורה ♦ החיסרון באי הרגשת מתיקות התורה ♦ אהבת ה' טבעית לאדם ♦ להתחזק באהבת התורה

צוהר תעשה לתיבה – להאיר את מילות התפילה

נפתח בדברי חסידות. על הפסוק "צַהַר תַּעֲשֶׂה לְתִבְהָ" (בראשית ו, טז) מפרש ה'בעל שם טוב' שאת המילה 'תיבה' ניתן להסביר כמילה של דיבור. צריך שהמילים של התפילה תהיינה מאירות, שהאדם חושב על מה שהוא מדבר ואומר את המילים בהתלהבות ובהבנה עמוקה. לדעת שכל מילה מורכבת מאותיות וכל אות יש לה תוכן עצמי, והחיבור בין האותיות זו הרכבה מיוחדת במינה, ולכל מילה יש משמעות עמוקה מאוד. כל אות מרמזת לפי דבריו של הבעל שם טוב על עולמות עליונים, והחיבור בין האותיות זה חיבור של עולמות. את הפסוק "בֹּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתִּבְהָ" (בראשית ז, א) מפרש הבעל שם טוב - כשאתה בא להתפלל, קח את כל הכוחות שלך לעבוד את ה', 'כל עצמותיי תאמרנה', ברמ"ח איברים ובשס"ה גידים, בכל המהות הרוחנית שלך, תביא את כל ביתך אל התיבה.

לגשת לתפילה מתוך חיבור לכל הבריאה שהיא לכבוד ה'

בעקבות הבעל שם טוב, אחד מתלמידיו בעל 'אור המאיר' מתלמידי המגיד ממזריטש, אומר שמי שרוצה לגשת לעבודת ה' בתפילה, צריך לקשור את עצמו בעת עומדו בתפילה בכל הנבראים, כי כל הנבראים נבראו להודות לריבונו של עולם. כל הנבראים משבחים את הקב"ה בעצם מציאותם כמו שנאמר בסוף פרקי אבות: "כל מה שנברא לשמי לכבודי בראתיו", כל מה שברא הקב"ה ברא לכבודו. כל בריה ובריה היא מספרת את כבוד ה', כי כל בריה לפי המורכבות שלה והיכולות שלה היא פלאי פלאים, בין הבריות הגדולות, בין הבריות הקטנטנות, וכל בריה מספרת את כבוד ה'. וכשאדם בא לדבר ולספר את כבוד ה', הוא צריך לכלול את עצמו עם כל הבריאה שמספרת את כבוד ה'. כשאדם ניגש בגישה כזאת והוא מסתכל ורואה את ההופעה האלוקית בתוך הבריאה, לא יכול להיות שיהיה דבר שיפריע לו בעת התפילה, שהוא פתאום יהיה עסוק ויזכר באיזה דבר. כי כל הדברים הם מחוברים לריבונו של עולם, כי מתוך כל המציאות הוא בא להתפלל לפני ריבונו של עולם ולשבח אותו.

על הפסוק "וַיִּרְבוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבֵה" (בראשית ז, ז), ממשיך ודורש 'אור המאיר' שהמים מרמזים לחכמה, "כִּי מְלֶאכֶה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת ה' כְּמַיִם לַיָּם מְכֹסִים" (ישעיהו יא, ט). רק כשאדם מתבונן וחושב ומכין את עצמו, ומתבונן בכל הגדולה האלוקית, בכל הטוב האלוקי, בכל החכמה הגדולה שנמצאת בעולם, מתרבה החכמה, 'וירבו המים' ואז 'ותרום התיבה מעל כל הארץ', בזכות ההתבוננות, התפילה שלו נהיית מרוממת מאוד.

ממשיך 'אור המאיר' ואומר שאפשר ללמוד זאת מדברי חכמים על הפסוק בסוף קהלת: "אֶת הָאֱלֹהִים יֵרָא וְאֶת מְצֻתָיו שְׁמֹר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם" (קהלת יב, יג). אמרו חז"ל (ברכות ו:): כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה. כלומר כל מציאות העולם מכוונת את האדם. אם האדם מסתכל על העולם במבט שהקב"ה הוא בורא את הכול, ורואה בכל העולם בריאה אלוקית, המציאות הזו מדברת אליו,

קוראת לו, ומצווה אותו: "את האֱלֹהִים יֵרָא וְאֶת מְצֻתָיו שְׁמֹר". מכל הנבראים אדם יכול לקבל את האמונה החזקה והגדולה בריבונו של עולם.

על הפסוק "וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּל־כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כִּן עָשָׂה", מפרש רש"י "את בניין התיבה" (בראשית ו, כב). 'אור המאיר' מפרש שבניין התיבה זה מילות התפילה, האדם בנה את התפילה והתבונן, אחר כך יש עוד פסוק: "וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּל־אֲשֶׁר צִוָּהוּ ה'". רש"י מפרש - זה ביאתו לתיבה. 'אור המאיר' מפרש קודם הוא הכין את עצמו והתבונן בגודל עניינה של התפילה, התבונן בבריאה כולה איך כולה משבחת את ריבונו של עולם, ומתוך התבוננות זו הוא בא אל התפילה, בא אל התיבה.

ההתבוננות הזאת היא אמנם דרך דרוש, זה לא ממש הפשט. אבל אם אנחנו נתעמק בדברים, נראה שגם בתוך הפשט יש כאן עניין. הקב"ה אומר שהמצב בעולם חמור מאוד, עכשיו נח צריך להתכנס בתוכו פנימה, להתרכז ולהתרחק מכל הקלקולים והעיוותים שנמצאים בעולם, בוא אל התיבה, ובאופן רוחני אפשר להסביר, בוא אל התפילה, אל העומק של החיים, בוא אל עבודת ה' הגדולה שלך.

יסודות האמונה בהקדמת שב שמעתתא

'השב שמעתתא', הרב אריה ליב הכהן ה'ר, בעל 'הקצות', שהוא ספר עיוני מבוקש מאוד בכל הישיבות, לא היה מהחסידיים, והוא אומר דברים נפלאים בענייני אמונה בהקדמתו לספר שב שמעתתא:

יתברך האחד וישתבח הבורא בחכמתו ורצונו שהוא ברא את כל צבא השמיים והארץ וכו' וברא את האדם ויפח באפיו נשמת חיים ומשילהו בכל מעשה ידיו וכל הבריאה היא כאיש אחד מאוחדת.

כשאנחנו מסתכלים על הבריאה, רואים אותה כאילו היא מציאות אחת.

וזה מעיד על ריבונו של עולם שהוא אחד. זה מופת על אחדותו יתברך שמו כדברי הרמב"ם האחד ברא אחד. ולזה ראוי לכל איש קודם מעשה

טוב וקודם לכל לימוד לכוון לשם ייחוד בשם כל ישראל ולקבל עליו מצוות 'ואהבת לרעך כמוך'.

כשאדם ניגש לתפילה, ניגש ללימוד, צריך לעשות זאת בשם כל ישראל. קצת דומה למה שראינו ב'אור המאיר' שמתוך ההתקשרות לכל העולם שכולו מראה את גדולת ה' וכבוד ה' בעולם, להיות אחד עם כולם, ומתוך האחדות הזאת לעבוד את ה'. אלו דברי הקצות בפתיחה של הדברים שלו, ושם מאריך כמה ההסתכלות האחדותית היא חשובה, ושהקב"ה נתן את המצוות לצרף בהן את הבריות, ומסביר לצרף את הבריות - לעשות את הבריות מאוחדים.

העולם הזה נברא כדי שהנשמה תזכה בעולם הבא בזכות עצמה

למה ברא הקב"ה את האדם בעולם הזה, הרי כשהנשמה הייתה במקומה העליון היא נהנתה מזיו השכינה, היה לה טוב והיתה מאושרת שם. התשובה היא שמה שהיא קיבלה שם מבלי שהיא התאמצה לזכות בזה, זה נהמא דכיסופא. זה חסד וזה לא שלה. היא מקבלת מאחרים, מקבלת מריבונו של עולם, וזו לא ההנאה השלמה. זו לא השלמות שאפשר להגיע אליה. ולכן הנשמה יורדת לעולם הזה ומתנסה בקיום התורה והמצוות, וזוכה על ידי זה ביתר עוז. אחר כך כשהיא עולה למעלה היא באה עם כוחות כפולים. וזה מה שכתוב "שְׁתֵּה מִים מִבְּוֶרְךָ וְנִזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרְךָ" (משלי ה, טו). בור זה מים שבאים מבחוץ אליו, ובאר זה המים העצמיים שלו, כמו מעיין מים חיים. בור מקווה לא נקרא מים חיים, ומי שצריך לטבול במים חיים, צריך לטבול במעיין, למה מעיין נקרא חי - כי הוא חי מעצמו המים שלו הם משלו. הוא לא מקבל אותם ממקור אחר. ולכן גם עני חשוב כמת כי הוא לא חי חיים עצמיים, כל החיים שלו תלויים באחרים שנותנים לו פרנסה וצדקה, ובזכות זה הוא חי. החיים שלו הם לא חיים שלו, הוא חי וזה לא באמת חי. כי חי זה מי שחי מעצמו. לכן 'הרשעים בחייהם קרויים מתים' כי בעצם אין להם זכויות ומה שהם חיים זה רק בזכות הצדיקים. כל זה אומר השב שמעתתא.

אחריות האדם לתיקון העולם

לכן אנחנו אומרים "על התורה ועל העבודה" כי הם חיינו, וזה מה שנאמר על המצוות: "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֵי וְאֶת מִשְׁפָּטֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֲתֶם הָאֱדָם וְחֵי בָהֶם" (ויקרא יח, ה). כשאדם עושה את המצוות, אז החיים שהוא חי הם חיים עצמיים! הם חיים שבזכות עצמו. וכיוון שאדם כלול בכל הנבראים לכן הוא צריך לדעת את האחריות שלו. האדם בעצם נושא עליו את כל הקיום של העולם, ונמסרו בידו כל הכוחות של הברואים עליונים ותחתונים. כמו שחז"ל אומרים לנו שמכל העולם הוצבר עפרו של אדם הראשון. וכשאדם עולה, כל העולם עולה. וכשאדם יורד, כל העולם יורד. וזה מה שהיה בדור המבול שירדו כל הנבראים, והשחית כל בשר את דרכו על הארץ. לא רק האנשים שיש להם בחירה חופשית אלא גם בעלי החיים. כמו שחז"ל אומרים לנו שהכול נהיה מושחת ללמדך שהעולם הוא אחד ובמרכז העולם נמצא האדם ובידו קיומו של עולם. ובידו להחיות את כל העולם והמוני מעלה, לא רק את העולם הזה, גם עולמות עליונים ודרי מטה, כי כולם שותפים במעשיו, ומעשי האדם זה מעשיהם. אלה דברי הקצות.

מדרש תנחומא על מעלת התורה שבעל פה

מדרש תנחומא על פרשת נח, עוסק בלימוד התורה. בענף יוסף, שואל מדוע המדרש מרחיב כאן על חשיבות לימוד התורה, ועל תורה שבעל פה, ועל תורה שלומדים בישיבות. והתשובה כנראה שפרשת נח היא התחלת הזמן וצריך להסביר את מעלתה הגדולה של התורה. אומר מדרש תנחומא:

"אלה תולדות נח". יתברך שמו של מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, שבחר בישראל משבעים אומות, כמו שכתוב "כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ" (דברים לב, ט). ונתן לנו תורה שבכתב ברמז שרמוזים בו צפונות וסתומות, ופירשום בתורה שבעל פה וגילה אותם לישראל ולא עוד אלא שתורה שבכתב כללות ותורה שבעל פה פרטות. ותורה שבעל פה הרבה, ותורה שבכתב מעט. ועל שבעל פה נאמר "אֲרָכָה מֵאָרֶץ מְדָה וְרַחֲבָה מִנִּי יָם".

הגר"א מסביר את המילים 'ארוכה מארץ מידה', שבדרך כלל, כשמודדים שטח המידה לא יותר גדולה מהשטח שמודדים אותו, המידה היא גדולה כך וכך מטרים ומודדים עוד פעם ועוד פעם. לעומת זאת המידה שבה צריכים למדוד את הגדולה של התורה היא ארוכה מכל הארץ ורחבה מיני ים. לא נאמר שהתורה היא ארוכה, אלא המידה שמודדים בה, קל וחומר התורה. המשך המדרש:

וכתיב "ולא תמצא בארץ החיים" (איוב כח, יג). ומאי 'לא תמצא בארץ החיים' וכי בארץ המתים תמצא? אלא שלא תמצא תורה שבעל פה אצל מי שיבקש עונג העולם תאוה כבוד גדולה בעולם הזה, אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באהל" (במדבר יט, יד). וכך דרכה של תורה, פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל. לפי שלא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא על תורה שבעל פה שנאמר "כי על פי הדברים האלה פרתתי אתך ברית" (שמות לד, כז).

הברית שהקב"ה כרת עם ישראל, היא לא על תורה שבכתב אלא על תורה שבעל פה, כי יש לה המדרגה המיוחדת שלה. ממשיך המדרש:

ואמרו חכמים זיכרונם לברכה, לא כתב הקב"ה בתורה, 'למען הדברים האלה', ולא 'בעבור הדברים האלה', ולא 'בגלל הדברים האלה', אלא "על פי הדברים האלה" – וזוהי תורה שבעל פה, שהיא קשה ללמוד ויש בה צער גדול שהיא משולה לחושך שנאמר: "העם ההלכים בחושך ראו אור גדול" (ישעיה ט, א) אלו בעלי התלמוד שראו אור גדול שהקב"ה מאיר עיניהם באיסור והיתר, בטמא וטהור, ולעתיד לבוא "ואהביו פצאת השמש בגברתו" (שופטים ה, לא).

לא פשוט ללמוד תורה. צריך להתמסר עליה בצורה מלאה, ורק אז אפשר לזכות בתורה. ממש לוותר על הכול. להגיד אני היום מוסר את עצמי ואת כולי אל התורה, כדי להתמלא בתורה, כדי להופיע את התורה בישראל. לבטל את עצמו בשביל אורה של תורה בהתמסרות מלאה.

המדרש מביא שהקב"ה כפה על ישראל הר כגיגית לקבל את התורה, וקשה שהרי ישראל אמרו נעשה ונשמע, ולמה היה צריך לכפות עליהם לקבל את התורה. מתרץ המדרש תנחומא שיש תורה שבכתב, ויש תורה שבעל פה. לגבי התורה שבכתב שקל ללמוד אותה ישראל אמרו 'נעשה ונשמע'. אבל תורה שבעל פה שבשבילה צריך ללמוד במסירות גמורה 'אדם כי ימות באוהלו', על זה כפה הקב"ה על ישראל הר כגיגית. הכפייה של הר כגיגית יצרה בנו קשר מוחלט לתורה. כמו שחז"ל אומרים לנו שאם אדם נושא את אנוסתו לא יוכל לשלחה כל ימיו. הקב"ה הכריח אותנו להיות מקושרים בקשר עצמי עם התורה, וכדי להוציא את הקשר העצמי הזה מן הכוח אל הפועל, צריך להתייגע הרבה מאוד.

קניין התורה דורש התמסרות של 'בכל מאודך'

עוד קושיא מתרץ מדרש תנחומא. בפרשה ראשונה של שמע אנחנו אומרים "וְאֶהְבֶּתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ" (דברים ו, ה). בפרשה השנייה: "וְהָיָה אִם שָׁמַעְתְּמוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם" (דברים יא, יג). ולא כתוב 'בכל מאדכם', למה בפרשה שניה לא כתוב 'בכל מאדכם' - המדרש מסביר שפרשה ראשונה מדברת על לימוד התורה. פרשה שניה מדברת על קיום המצוות. לימוד התורה לא אפשרי בלי 'בכל מאודך'. 'בכל מאודך' פירושו של דבר למסור את הכול בשביל התורה. המילה 'מאודך' משמעותה מאוד מאוד לאהוב את ה'. איפה מתבטאת אהבת ה' מאוד - בשקידת התורה, בלימוד התורה, לאהוב בכל מאודנו.

הדרך זו של התמסרות לתורה, 'בכל מאודך', היא לא דרך לרבים אלא דרך ליחידים. ולכן פרשה ראשונה נאמרה בלשון יחיד ופרשה שנייה נאמרה בלשון רבים. אומר 'נפש החיים', שפרשה שנייה בלשון רבים, כי ישראל צריכים לשלב תורה ועבודה, ורק יחידי סגולה יכולים להיות שקועים רק בתורה כמו רבי שמעון בר יוחאי. לכן בפרשה השנייה לא נאמר 'בכל מאדכם'.

אני רוצה לסייג את הדברים ולומר ש'בכל מאדכם' זו לא דרך לרבים, מצב שאדם לומד כל חייו, אבל ללמוד כמה וכמה שנים 'בכל מאודנו' - כולם חייבים. כי צריך

ליצור את הבסיס הרוחני האיתן, וכדי ליצור בסיס רוחני איתן חייבים תקופה מסוימת לוותר על הכול ולהשקיע בתורה, ואז העלייה בתורה היא עצומה.

בדברי התורה, ההתחלה קשה. צריכים לתרץ את הסתירות, להבין את הדברים לעומק וכדומה. אני רוצה להזכיר עוד דבר שאומר 'הקצות' בהקדמתו, שמי שיש לו שכל ישר, מבין את הדברים בפשטות ובשביל להיות אדם עם כישרון פלפולי צריך להיות שכל קצת לא ישר. בהתחלה האדם מבין לא נכון, אז יש לו קושי, אז צריך להתאמץ להבין נכון, וכך הוא נהיה חריף. הקשיים בדברי התורה גורמים לנו לעמקות יותר גדולה. אלו דברי תורה שבעל פה שצריך לעמול עליהם כדי להבין אותם. והעמל הוא גורם לעמקות חדשה והבנה חדשה שמביאה את האדם להתחברות גדולה לעניינה של התורה.

אי הרגשה של מתיקות התורה – חסרון בטבע הישראלי

נמשיך מדברי הרב בפרק יד באורות התשובה, אות כו:

מיעוט מתיקות נעימת התורה בא מחסרון בטבע הישראלי של הנשמה, שצריכים לתקנה על ידי תשובה מכוונת לחסרון זה.

הטבע הישראלי מרגיש מתיקות מאוד גדולה בתורה, ואם אדם לא מרגיש אותו אז משהו לא בריא בטבע שלו. מה החידוש של הרב - במבט הראשון אפשר לחשוב שכדי להגיע למתיקות התורה, צריך הרבה התבוננות ולהיות אדם שלמד הרבה על החשיבות של התורה והגדולה של התורה ודבר ה', ועל ידי זה לאט לאט הוא מתחבר אל התורה. אבל הרב אומר לנו שאדם מחובר אל התורה מהתחלה, כי זה הטבע הישראלי! כמו שאם אדם אוכל דבר מתוק הוא לא צריך ללמוד על זה שזה מתוק, ולהבין שזה מתוק, ואחר כך הוא ירגיש מתיקות, אלא הטבע של האדם שהוא מרגיש מתיקות, כך הטבע של הנשמה הישראלית שהיא מרגישה מתיקות התורה. מי שלא מרגיש מתיקות, זו בעיה, כמו בקורונה שלא מרגיש טעם וריח, זו מחלה. לתורה יש ריח וטעם וצריך להרגיש מתיקות מאוד

גדולה, ואם לא מרגישים את המתיקות הזאת, אומר הרב, שזה בא מחסרון בטבע הישראלי של הנשמה.

אנחנו צריכים להבין שההתנהגות הנכונה של האדם היא עניין של בריאות. כבר דיברנו פעם על כך, שכשאדם מקנא, זו מחלה, זה לא טבע שצריך לשנות אותו, אלא זה חולי שצריך להבריא ממנו. באופן טבעי, האדם צריך להיות שמח בחלקו ולא להסתכל על אחרים ולחשוב למה הם יותר, לא להסתכל בעין רעה, זה לא בריא! צריך להיות בריאים, ענווה זו בריאות, גאווה זה חולי. עין טובה זו בריאות, ועין רעה זו מחלה. זה לא שלאדם יש יצר הרע שהוא הטבע שלו, והוא צריך לשנות את הטבע שלו ולהיות אדם טוב, אלא הטבע הפנימי של ישראל הוא טבע טוב, מתוקן, ויש כוחות זרים שבאים ומפריעים לו להיות מה שהוא. אדם צריך לדעת שהיצר הרע זה לא הוא. זה משהו חיצוני, הוא בעצמו רוצה רק טוב. אז מה עושים אם לא מרגישים, איזה תרופה צריך לקחת כשאדם לא מרגיש מספיק את מתיקות התורה?! אומר הרב, שצריך תרופה מיוחדת שמתאימה לבעיה, צריכים לתקנה על ידי תשובה מכוונת לחיסרון זה. לא להתפלל שנקנה מידה חדשה אלא להבין את העניין הזה שהטבע שלנו הוא טבע שדבוק בתורה, שאוהב את התורה, שמרגיש מתיקות בתורה, וצריכים לתקנה על ידי תשובה מכוונת לחסרון זה. אם האדם מבין את זה, הוא אומר לעצמו, בעצם במקום הפנימי שלי, אני מרגיש משיכה מאוד גדולה לתורה.

ממשיך הרב:

וכיון שנותנים את הדעת לתקן את החיסרון, מיד חוזר האור העליון של הטבע הקדוש של הנשמה לזרוח, וחוזרת מתיקות התורה להגלות.

אדם צריך להבין את הדבר הזה. הוא לא צריך ליצור דבר חדש אלא לסלק את ההפרעות. כשאדם מבין את זה, הוא באמת מצליח להחזיר לעצמו את הטבע הבסיסי שלו של הרגשת מתיקות התורה.

אהבת ה' טבעית לאדם

הרב במוסר אביך, פרק האהבה, במידות הראיה אומר:

"אי אפשר שלא לאהוב את ה'. אי אפשר שלא יצמיח כוח אהבה מתוקה ומוכרחת זאת צמח מעשי.

אחד שואל איך מתחזקים באהבת ה', והרב שואל איך אפשר שלא לאהוב את ה'. זה לא יכול להיות, כלומר זו לא רק אהבה מופשטת בתיאוריה, אלא זה מביא לאהוב ולפעול בפועל ובמעשה להשגת אור ה'. אם אדם אוהב את ה', רוצה את קרבתו, הוא רוצה ללמוד את תורתו –

אי אפשר שלא לאהוב את התורה והמצוות שהן כל כך קשורות בטוב ה'. אי אפשר שלא לאהוב את היושר ואת הצדק ואת הסדר הטוב המעולה המסבב טוב לכל.

נקודת המוצא של הרב היא שבעומק הפנימי של האדם, אדם לא יכול שלא לאהוב את ה', כמו שלא ייתכן שאדם לא יאהב את אביו ואמו, זה משהו לא בריא, משהו חולני. האבא העיקרי שלנו, האבא האמיתי שלנו הוא ריבונו של עולם. אי אפשר שלא לאהוב את ה'. אם אדם מתעלם מהמציאות האלוקית זה משהו חולני. ריבונו של עולם, כל הזמן מחיה אותנו, נותן לנו את כל מה שיש לנו, הכול ממנו יתברך. הוא כל כך טוב, הוא מיטיב לכל הבריאה כולה, לכל העולם כולו, כל הזמן משפיע שפע של חיים, שפע של טוב, רוחני וגשמי. אי אפשר להתעלם מכל זה. אי אפשר שלא לאהוב את ה', אי אפשר שאהבה זו לא תביא בפועל לאהבת התורה.

אני רוצה לקרוא עוד משפט מהרב:

שלהבת אש הקודש של אהבת ה' הלא בתוך הנשמה היא תמיד בוערת. מחממת את הרוח, מאירה את החיים, ועינוגיה אין להם סוף. אין מידה מתארת את נועמם ומיתקם.

אי אפשר לתאר בכלל כמה זה מתוק. ממשיך הרב ואומר:

ומה אכזרי הוא האדם על עצמו שהוא משתקע במחשכי החיים מטריד עצמו בחשבונות רבים ואת חיי החיים ואת יסוד החיים משכיח בליבו.

אדם אכזרי לעצמו מונע מעצמו את הדברים הכי טובים שיכולים להיות לו. את המתיקות הזו של אהבת ה', של אהבת התורה. אם אדם לא נותן לטבע הזה לצאת מן הכוח אל הפועל, הוא אכזרי. זה כמו שלאדם יש בת יחידה, הוא אוהב אותה מאוד, אין לו שום דבר חוץ ממנה, והיא מבקשת ממנו תשומת לב, והוא מתעסק בדברים אחרים. זו אכזריות. היא מבקשת ממנו תעזור לי, תעשה לי, והוא מסיח את דעתו, עסוק בכל מיני דברים שונים, מבלה, נוסע ולא מתייחס לבת היחידה שלו. זה משהו לא בריא, הוא הרי אוהב אותה. כך הנשמה של האדם היא בת יחידה שלו וצריך להתייחס אליה ולתת לה את המבוקשים שלה. היא אוהבת מאוד את ה', היא אוהבת את התורה, את המצוות, את הבריות, כל דבר שטוב ונכון. לא לתת לה את מה שהיא אוהבת זו אכזריות. זאת אומרת יש מצב כזה שאדם אכזרי על עצמו, לא על אחרים, כי בתוך תוכו יש כוחות טובים ויקרים מאוד שהם סובלים. כך אדם צריך להסתכל, יש לו נשמה פנימית, שהוא צריך לרומם אותה ולהעלות אותה.

דברי חיזוק לתחילת הזמן – להתחזק באהבת התורה ובשקידתה

הייתה השבוע התחלה נפלאה. אנחנו לומדים בשקידה. התחלנו קצת לפני כמה וכמה ישיבות ואני שמח על זה מאוד. כתוב אמנם ביורה דעה שנוהגים להתחיל בראש חודש, ויש ישיבות שמקפידות על זה, כך כתוב. אנחנו לא עושים אחרת מזה, אנחנו רק עשינו הכנות כמה ימים לפני, והתחלנו בראש חודש... כשמתחילים צריכים להיות כבר מוכנים, והיה שבוע טוב.

צריך לעבוד לסלק את המניעות ולהחזיר את הטבע הישראלי שלנו לעצמנו, ואם לא משקיעים באהבת ה', באהבת התורה, אז לא מצליחים לתקן, בלשונו של הרב, והאהבה הפנימית שלנו לא מתגלה. צריך להתבונן יותר ויותר בזכות הזאת לעסוק בתורה, שאין דבר יותר גדול בעולם מלעסוק בדבר ה'. אין דבר יותר גדול מזה. אין דבר בעולם שהוא שווה לזה. כל הנאה, כל הצלחה, שום דבר לא יכול להיות שווה לחיבור של האדם לריבונו של עולם, אל מקורו של עולם, והחיבור הכי גדול הוא בלימוד התורה. אז צריך ללמוד לפתח את האהבה לתורה, ולהתבונן איך אני מגלה את האהבה הפנימית שנמצאת בתוכי, ולהרגיש שזה נהיה טבעי, שאני נמשך אל הלימוד. ההרגלים כמובן עוזרים לזה. אדם מתרגל ללמוד, אז הוא נקשר ללימוד. אבל צריכים גם להתבונן בזה. וכשאדם מתבונן ואומר לעצמו כל הזמן, אני בליבי אוהב את התורה, אני יציר אלוקים, הקב"ה

ברא אותי, אז אני מוכרח לאהוב את ה', ומתוך כך לאהוב את תורתו, ולאהוב את ישראל ולאהוב כל דבר שטוב בעולם. להגיד לעצמו דברים אלו עוד פעם ועוד פעם, ולפתח ולגלות את האהבה עד שתתפרץ. צריך להגיע למצב כזה שזה כמו 'אש בוערת' שמים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, זו המדרגה האידיאלית, אבל כדי להגיע אליה הולכים בשלבים שלבים.

הכול נובע מזה שהקב"ה אוהב אותנו, 'אהבת עולם אהבתנו', 'אהבה רבה אהבתנו'. הקב"ה אוהב את כל הבריות, הן שלו, אבל יש בריות עוד יותר מרכזיות, וישראל הם הלב של הכול. הקב"ה אוהב את ישראל אהבה רבה ואהבת עולם. "כמים הפנים לפנים" אנחנו צריכים להחזיר אהבה להקב"ה שאוהב אותנו, וממילא לאהוב את תורתו ואת מצוותיו.

כל אחד צריך לחשוב לעצמו איך הוא מתעצם באהבת התורה. אפשר לקרוא את דברי הרב כמה פעמים. אפשר במקומות נוספים לקרוא על אהבת ה' על אהבת התורה. אבל העיקר זו ההתבוננות הפנימית, זה השורש של הכול. אם אנחנו נזכה שהאהבה הגדולה אהבת ה' ואהבת התורה ימלאו את לבבנו, הכול ירוץ קדימה.

שיהיה לנו זמן טוב ונעלה במעלות הקודש. שמעתי שאתמול אחר הצהריים הרבה תלמידים ישבו בבית המדרש, ושמחתי על הדבר הזה. באמת כדי לזכות בתורה, צריכים ללמוד ביום שישי, במוצאי שבת, וגם בשבת כמובן מותר ללמוד, גם בזמנים שלא רגילים כל כך ללמוד, וזה מראה על הדבקות ועל השלמות.

חזק ונתחזק. שיהיה לנו זמן טוב, ותעלו כולכם במעלות הקודש.

השיחה נמסרה בשנת התשפ"ב

לקבלת שיחה שבועית במייל או בווטסאפ,

שלחו הודעה לכתובת bogrim@yeshiva.org.il, או למספר 0547881227

ניתן לצפות בשיחה באתר ישיבה - www.yeshiva.org.il

השיחה השבועית משודרת בשידור חי במוצאי שבת, כשעה לאחר צאת השבת

ניתן להאזין בשידור חי גם דרך חיוג טלפון 02-6643149 שלוחה 11

